

ปัจจัยคัดสรรที่สัมพันธ์กับการทำหน้าที่ของครอบครัวตามการรับรู้
ของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทในครอบครัว



นางสาวสกวเดือน กลิ่นน้อย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2554

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



SELECTED FACTORS RELATED TO FAMILY FUNCTIONING AS PERCEIVED BY
FAMILY CAREGIVERS OF SCHIZOPHRENIC PATIENTS

Miss Sakawdoen Krinnoi

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science Program in Mental Health and Psychiatric Nursing

Faculty of Nursing

Chulalongkorn University

Academic Year 2011

Copyright of Chulalongkorn University

540354

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ปัจจัยคัดสรรที่สัมพันธ์กับการทำหน้าที่ของครอบครัวตาม

การรับรู้ของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทในครอบครัว

โดย

นางสาวสกวเดือน กลิ่นน้อย

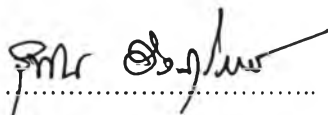
สาขาวิชา

การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

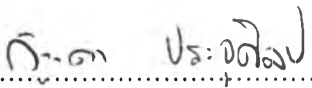
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

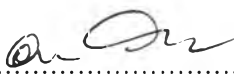
รองศาสตราจารย์ ดร. อรพรรณ ลีอนุชวิชัย

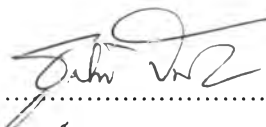
คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ


..... คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ร้อยตำรวจเอกหญิง ดร. ยุพิน อังสุโรจน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์


..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. กัญญาดา ประจุศิลป์)


..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.อรพรรณ ลีอนุชวิชัย)


..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(อาจารย์ ดร. ชุศักดิ์ ชัมภลิจิต)

สภาวะเดือน กลิ่นน้อย : ปัจจัยคัดสรรที่สัมพันธ์กับการทำหน้าที่ของครอบครัวตามการรับรู้
 ของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทในครอบครัว. (SELECTED FACTORS RELATED TO FAMILY
 FUNCTIONING AS PERCEIVED BY FAMILY CAREGIVERS OF SCHIZOPHRENIC
 PATIENTS) อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : รศ.ดร. อรพรรณ ถีบุญฤกษ์วิชัย, 132 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการทำหน้าที่ของครอบครัวตาม
 การรับรู้ของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทในครอบครัว และเพื่อศึกษาปัจจัยคัดสรร ได้แก่ ระบบครอบครัว ความรู้
 ในการดูแลผู้ป่วยจิตเภท การเผชิญความเครียด ภาวะในการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทและการสนับสนุน
 ทางสังคมกับการทำหน้าที่ของครอบครัว กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ดูแลในครอบครัวที่มารับบริการแผนกผู้ป่วย
 นอกโรงพยาบาลที่ให้บริการด้านสุขภาพจิตและจิตเวชในสังกัดกรมสุขภาพจิต จำนวน 160 คน ที่ได้มา
 จากการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามลักษณะครอบครัว แบบวัด
 ความรู้เกี่ยวกับโรคจิตเภท แบบวัดการเผชิญความเครียด แบบวัดภาวะผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท แบบวัดการ
 สนับสนุนทางสังคม และแบบวัดการทำหน้าที่ของครอบครัว ซึ่งได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา
 จากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน และหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาคมีค่าความเที่ยงเท่ากับ .82, .80, .80, .80,
 .80 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พอยท์
 ไบซีเรียล

ผลการวิจัยที่สำคัญมีดังนี้

1. ระดับการทำหน้าที่ของครอบครัวตามการรับรู้ของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทในครอบครัวโดยรวมอยู่ในระดับดีพอสมควร
2. การสนับสนุนทางสังคม และการเผชิญความเครียดของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทในครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการทำหน้าที่ของครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .590, .421$)
3. ภาวะในการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท มีความสัมพันธ์ทางลบกับการทำหน้าที่ของครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = -.566$)
4. ลักษณะครอบครัวและความรู้ไม่มีความสัมพันธ์กับการทำหน้าที่ของครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สาขาวิชา ...การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช...ลายมือชื่อนิสิต.....
 ปีการศึกษา..... 2554.....ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

##5277822936: MAJOR MENTAL HEALTH AND PSYCHIATRIC NURSING

KEYWORDS: FAMILY FUNCTION AS PERCEIVED / FAMILY CAREGIVER OF SCHIZOPHRENIC PATIENTS.

SAKAWDOEN KRINNOI: SELECTED FACTORS RELATED TO FAMILY FUNCTIONING AS PERCEIVED BY FAMILY CAREGIVERS OF SCHIZOPHRENIC PATIENTS. ADVISOR: ASSOC. PROF. ORAPHUN LEUBOONTHAVATCHAI, Ph. D., 132 pp.

The purposes of this descriptive research were to study family functioning as perceived by family caregiver of schizophrenic patients, and determine the relationships between characteristics family, knowledge, burden, coping, social support and family functioning. Research subjects consisted of 160 caregivers of schizophrenic patients who were receiving service at out patients department of mental health hospitals under the jurisdiction of Division of Mental Health, selected by purposive sampling method. The research instruments consisted of a personal data questionnaire, a characteristics family questionnaires, a chulalongkorn family inventory questionnaire, a knowledge scale, a burden scale, a coping scale, and a social support scale. The instruments were tested for content validity by 5 professional experts. Cronbach's alpha coefficient of the scale were .82, .80, .80, .80, and .80 respectively. Data were analyzed by using Percentage, Mean, Standard deviation, and Point Biserial Correlation coefficient.

Major results of this study were as follows:

1. The level of family functioning perceived by family caregivers of schizophrenic patients was at a quite well level.
2. Social support and coping the stress were positive significantly related to family functioning perceived by family caregivers of schizophrenic patients, at .05 level ($r = .590, 421$)
3. Burden was negative significantly related to family functioning, at .05 level ($r = -.566$)
4. Characteristics family and knowledge locus of control were not significantly related to family functioning perceived by family caregivers of schizophrenic patients, at .05 level

Field of Study Mental Health and Psychiatric Nursing Student's Signature..... *Sakawdoen Krinnoi*
 Academic Year..... 2011 Advisor's Signature..... *Oraphun Leubonthavatchai*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.อรพรรณ ลือบุญธวัชชัย ที่กรุณาให้คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์ รวมทั้งแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่และเป็นกำลังใจตลอดมา ศิษย์กราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. กัญญาดา ประจุกสิปป ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ อาจารย์ ดร. ชุศักดิ์ ชัมภลิจิต กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัยในการพัฒนาตนเอง รวมทั้งให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ตลอดมา

ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่พิจารณาให้ทุนอุดหนุนและส่งเสริมการทำวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษาในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ โรงพยาบาลนภลัยจังหวัดสมุทรสงคราม พยาบาลและเจ้าหน้าที่ทุกท่าน ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวกในการสอบถามผู้ดูแลในครอบครัวผู้ป่วยจิตเภทเพื่อทดลองใช้เครื่องมือและเก็บข้อมูลวิจัย

ขอขอบคุณผู้อำนวยการ โรงพยาบาลศรีธัญญา โรงพยาบาลจิตเวชนครสวรรค์ ราชนครินทร์ สถาบันจิตเวชศาสตร์สมเด็จเจ้าพระยา สถาบันกัลยาณ์ราชนครินทร์ พยาบาลและเจ้าหน้าที่ทุกท่าน ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวกในการสอบถามผู้ดูแลในครอบครัวผู้ป่วยจิตเภท เพื่อเก็บข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ รวมทั้งขอขอบคุณผู้ดูแลในครอบครัวจิตเภททุกท่านที่เห็นความสำคัญ สละเวลาและให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อก้าน คุณแม่ประเสริฐ และครอบครัววงลีน้อยอันเป็นที่รัก ประกอบด้วย คุณแมนสรวง คุณธนวัฒน์ และคุณกิตติศักดิ์ ที่ได้คอยดูแลห่วงใยให้กำลังใจช่วยเหลือสนับสนุน แก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา ทำให้ผู้วิจัยมีความ มุ่งมั่น ไม่ท้อแท้ มีพลังในการต่อสู้กับปัญหาอุปสรรคต่างๆ ขอขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ และน้องๆ สาขาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ตลอดจนกัลยาณมิตรทุกท่านที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือและปรารถนาดีเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ที่มีในวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอมอบแด่คุณพ่อคุณแม่ ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
แนวเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	11
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	11
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	14
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรคจิตเภท.....	16
ครอบครัวผู้ป่วยจิตเภทและผู้ดูแลในครอบครัว.....	19
การพยาบาลผู้ป่วยจิตเภทและครอบครัว.....	22
แนวคิดการทำหน้าที่ครอบครัวของแมคมาสเตอร์.....	29
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการทำหน้าที่ของครอบครัว.....	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	42
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	44
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	45
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	45
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	47
การหาความตรงของเครื่องมือ.....	55
การหาความเที่ยงของเครื่องมือ.....	56
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	57
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง.....	59

	หน้า
บทที่	
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
5 สรุปและอภิปรายผล.....	76
สรุปผลการวิจัย.....	77
อภิปรายผลการวิจัย.....	80
ข้อเสนอแนะ.....	85
รายการอ้างอิง.....	88
ภาคผนวก.....	101
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	102
ภาคผนวก ข หนังสือยินยอมของประชากรกลุ่มตัวอย่าง.....	104
ภาคผนวก ค หนังสือรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน.....	108
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	114
ภาคผนวก จ ตารางวิเคราะห์ข้อมูล.....	122
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	132

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนกลุ่มตัวอย่างจากโรงพยาบาลในสังกัดกรมสุขภาพจิต.....	47
2	ค่าความตรงตามเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์เมื่อนำไปทดลองใช้และใช้จริง.....	56
3	ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามเมื่อนำไปทดลองใช้และใช้จริง.....	57
4	จำนวนและค่าร้อยละของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทในครอบครัวจำแนกตามอายุ เพศ สถานภาพ สมรส ระดับการศึกษา อาชีพ ความเพียงพอของรายได้ ความสัมพันธ์กับผู้ป่วยจิตเภท ระยะเวลาในการดูแลและลักษณะครอบครัว.....	61
5	คะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการทำหน้าที่ครอบครัวของผู้ดูแลโดยรวมและรายด้าน.....	63
6	คะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการทำหน้าที่ครอบครัวของผู้ดูแลด้านการแก้ปัญหา.....	64
7	คะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการทำหน้าที่ครอบครัวของผู้ดูแลด้านการสื่อสาร.....	65
8	คะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการทำหน้าที่ครอบครัวของผู้ดูแลด้านบทบาท...	66
9	คะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการทำหน้าที่ครอบครัวของผู้ดูแลด้านการควบคุมพฤติกรรม.....	67
10	คะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการทำหน้าที่ครอบครัวของผู้ดูแลด้านความผูกพันทางอารมณ์.....	68
11	คะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการทำหน้าที่ครอบครัวของผู้ดูแลด้านการตอบสนองทางอารมณ์.....	69
12	คะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการทำหน้าที่ครอบครัวของผู้ดูแลด้านการทำหน้าที่ทั่วไป.....	70
13	จำนวนและร้อยละของปัจจัยด้านความรู้ในการดูแล.....	71
14	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยรวมและรายด้าน ของปัจจัยด้านความรู้ในการดูแล การเผชิญความเครียด ภาวะในการดูแล และการสนับสนุนทางสังคม.....	72
15	ค่าสหสัมพันธ์พอยท์ไบซีเรียลระหว่างปัจจัยด้านลักษณะครอบครัว ความรู้ในการดูแล การเผชิญความเครียด ภาวะในการดูแล และการสนับสนุนทางสังคมกับการทำหน้าที่ครอบครัวโดยรวม.....	73
16	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พอยท์ไบซีเรียลระหว่างปัจจัยลักษณะครอบครัว ความรู้ในการดูแลผู้ป่วยจิตเภท การเผชิญความเครียด ภาวะในการดูแล การสนับสนุนทางสังคมกับการทำหน้าที่ของครอบครัวจำแนกเป็นรายด้าน.....	74